

Hörnstenen

Teologiska institutet i Finland

1/2009

Bärare behövs

Under mina många år som kyrkoherde och församlingspräst fick jag ofta höra orden "kantajat, olkaa hyvät", bärarna, varsågod. Vaktmästaren, som ju oftast sade detta på finska, meddelade att nu är det dags för den sista resan.

Men orden som talar om att *bärare behövs*, har fastnat i mitt minne. De är så aktuella och gäller så mycket annat.

Den senaste tiden har jag fått höra om flera sjukdomsfall. Människor, en del av dem goda vänner har insjuknat i allvarliga sjukdomar. Jag har flera på min dagliga bönelista, detta inte som någon prestation, utan som ett inre "tvång", en nöd, som också hjälper mig att bära dessa besked.

Jag har märkt att många inför de sorgliga nyheterna om andras sjukdom dels förhåller sig mycket medlidsamt och empatiskt, men dels också talar om att "vi får hoppas att han eller hon får kraft att bära sin sjukdom". Naturligtvis får vi det. Hoppas det, be om det.

Och ändå är det något inom mig som protesterar! Varför kan vi inte komma överens om att be om att Gud skall hela dem, bota dem? Jag menar inte något slags "helppo-heikki" lösning på allt lidande. Men när lidandet kommer konkret, varför avstå från den rätten som Guds barn har?

I Mark. 2 berättas om en lam man, som bars till Jesus av fyra män.

Sen står det ord som jag aldrig kan glömma: *Jesus såg deras tro och sade till den lame: "Mitt barn, dina synder är förlåtna."* Mark. 2:5.

Texten berättar om svårigheterna att nå fram till Jesus – där var så mycket folk att de inte kunde komma fram! Hur lätt hade det inte varit att senast då ge upp och säga: det går inte, vi kan kanske försöka någon annan gång..

Men texten talar om att de INTE gav upp, de gjorde öppning i taket och hisgade ner den förlamade (paralytikern, som Jesus kallar "barn") framför Jesus. De visade att de menade allvar. Den andan behöver vi mera av. Vi behöver också veta att Gud i sin nåd kan leda oss genom svårigheter, och att sjukdom inte är något tecken på Guds frånvaro!

Men det finns lite för mycket av en tro som resignerar inför svårigheterna, en tro som blir för störande realistisk, om du förstår vad jag menar.

Bärarna i Mark. 2 var av annat virke. Tänk att ha sådana vänner!

Jag tycker så mycket om den texten! För den som ligger på bären och kämpar med att orka, som tänker "*min tro är en flämtande gnista*" (om ens det!) är det så oerhört att ha *troende bärare*. *Kantajat*,

olkaa hyvät!

Tänk att Jesus botade, när han såg "deras" tro!

Om du och jag inte själva drabbats, och även då, är vi kallade att bära sjuka människor till Jesus. Att också "tro för dem" som inte längre orkar tro.

Detta är inte att befälla Gud. Han svarar som Han vill, i sin nåd och sitt majestät.

Men låt oss inte förlora tron på en *Gud som gör under*, som helar, botar, förändrar, bär. Bort med all defaitistisk tro.

"Är då något så underbart, att HERREN icke skulle förmå det?" 1 Mos. 18:14

Är det inte en vila att ha kristna vänner, som när "min tro" sviktar, när jag håller på att tröttna, minns Guds löften om hjälp?!

Också STI behöver nu mera än någonsin bärare. Vår ekonomi är på sikt ganska

pressad. Det kan handla om *understöddade medlemmar*, som med en liten eller litet större regelbunden summa vill stöda unga studerande som förbereder sig för arbetet i Guds rike, här hemma eller i missionens tjänst. Det kan gälla församlingar som vill ge en extra kollekt någon gång. Det gäller också *förebedjare*, sådana som ber för STI:s verksamhet, för våra studerande och för oss anställda.

Deras tro och min tro. Samma orsak, tron är ett Guds verk. Men också ett beroendeförhållande till den kristna församlingen, till bröder och systrar i Kristus Jesus. Sådana som hjälper och tar tag. Bärare. Vad kan hända när Jesus idag ser "deras tro"?

12.2.2009

Henrik Perret

På STI samlas studerande till andakt i samband med kaffestunden varje vardag kl. 14. Vid kaffekoppen förs många djupa teologiska samtal, men det är också en stund av informell samvaro. Ett rikt utbud av tidningar och tidskrifter gör att var och en kan hålla sig à jour med vad som händer i kyrka och samhälle.

Vetenskapen är inte neutral i förhållande till

Vid vårterminens öppnande erbjöd professor Tapio Puolimatka utgångspunkter för en diskussion om världsåskådning. Han talade över rubriken Upphäver vetenskapen Gud. Enligt Puolimatkas utmanande tes är vetenskapligt vetande inte ens vettigt utan Gud.

Den finländska diskussionen om världsåskådning, skapelse och ateism har kommit ett gott stycke framåt sedan professor Puolimatka publicerade sin bok *Usko, tiede ja evoluutio* (Tron, vetenskapen och evolutionen). Boken utkom mitt i den diskussion som ateisterna hade startat gällande kyrkans åsikter. Samtidigt lade den grunden för diskussioner under Darwins jubileumsår som just har inletts.

Diskussionen var livlig för att inte säga häftig under STI:s öppningsföreläsning. Puolimatka argumenterade för att det vetenskapliga samtalet borde vara öppet för alla olika slags argument. Men han har förvånats över varför just evolutionsteorin har blivit en så helig sak i samhället att man inte alls får kritisera den.

Det är just kring evolutionsteorin som det finns sådant som bör kritiseras. Den kommer nämligen fram med så vittgående påståenden om naturens utveckling att man inte kan motivera dem endast med observationer. Därför handlar samtalen om världsåskådning sist och slutligen om trosåskådning, och man bör kunna samtala om dessa trosuppfattningar.

Strid om världsåskådningen

Professor Puolimatka har på grund av sina kritiska åsikter råkat ut för kraftiga motvindar i det finländska kulturlivet. Föreningen Skepsis rf. som upprätthålls av humanister

tilldelade honom Strunt-priset för hans verk. När det sedan blev klart att kritikerna inte ens hade läst Puolimatkas böcker, inbjöds han av samma förening till en debatt i Vetenskapernas hus i Helsingfors. Där blev det också uppenbart att någon av hans opponenter inte heller hade läst hans texter, men diskussionen kom eventuellt ett stycke framåt på vägen.

Puolimatka har på ett skickligt sätt lyft fram kravet på att motiveringarna för åsikter som förs fram inom vetenskapen bör göras synliga. Därmed framträder också vetenskapsmannens eventuella ateistiska inställning som en del av diskussionen. Det är inte en oundviklig utgångspunkt för vetenskapen, utan någonting som man borde kunna diskutera.

Enligt Puolimatka gäller samma krav frågan om Gud. Tanken på en gudom och också tanken på att världen uppstått genom en intelligent planering är absolut berättigad för en biolog eller en kosmolog – för att inte ens nämna teologen. Puolimatka betonar att naturvetarna i varje fall förestäl-

I religionen

ler sig att undersöka en systematisk natur som ger ett intryck av att vara planerad på ett intelligent sätt. Därmed finns frågan om Gud oundvikligen med när man formar sin ideologi vare sig den går åt det ena eller det andra hållet.

Ateismens perspektiv

Striden om världsåskådning ansluter sig dessutom direkt till frågan om ateismen. Puolimatka har i synnerhet i ovannämnda bok bedömt vår tids mest kända ateists, Richard Dawkins, uppfattningar. Också Dawkins hänvisar i sina böcker till det att världen ger intryck av att vara planerad. Den är det i så hög grad att Dawkins talar om företeelser som liknar under i samband med livets uppkomst.

Livets uppkomst ser ur en naturvetares perspektiv så osannolik och så överraskande ut att Dawkins benämner den ”en lyckospark”. Även om sannolikheten skulle vara ”en på hundra miljarders miljarder” kunde den ännu accepteras. Därmed blir

det som för en kristen är ett bevis för Guds förunderliga skapelseverk, för Dawkins ett bevis för evolution. Hur då? Därför att det överhuvudtaget existerar liv i vår materialistiska värld. Det måste bero på resultatet av en förunderlig evolution.

Filosoferna känner väl till detta sätt att dra slutsatser. Man har avgjort vilka slutsatserna är redan på förhand. Dawkins kommer till evolutionen som sin slutsats eftersom han utifrån sin ideologi anser att allt är bara materie. Det är just som granskare av en sådan ideologisk diskussion som Puolimatka är duktigast.

Också teologer kunde föra ett samtal med Puolimatka utifrån de tankar som han framför. I synnerhet är det nyttigt att tänka igenom vilka grunderna är för att skapa en världsåskådning. Men dessutom hör det till en teolog att tänka igenom hur man kan beskriva skapelseteologin i förhållande till dagens naturvetenskapliga åskådningar. Där fungerar det inte längre med de gamla motställningarna. Förhållandet är inte sådant som ateisterna på sin tid ville göra gällande.

Timo Eskola

Hörnstenen 1/2009

POSTGRADUATE -SKOLNING

STI inleder i april en ettårig kurs, postgraduate-skolning, som består av fyra korta intensivstudieperioder. Kursen är tänkt som en inspiration och fördjupning och är i första hand avsedd för präster och teologer i församlingstjänst eller i föreningar och skolor. Vi vill "uppdatera" teologin och påminna om de bibliska rötternas aktualitet i en tid full av nya strömningar och idéer.

Den första perioden hålls den 23.–25. april 2009 på STI i Helsingfors. Temat är **Människan och hennes Gud**. Medverkande lärare är prof. Tapio Puolimatka, cefredaktör Leif Nummela, och docenten i NT:s exegetik Timo Eskola och gen. sekr. Henrik Perret från STI. Kursen hålls på finska, men vid behov kan svensk tolkning och svenska diskussionsgrupper hållas.

Kursen kostar 30 € . Sprid denna information! Kanske du genom att samla fridagar komma med på denna fortbildning och uppleva en förnyelse och välsignelse i din tjänst som präst eller lärare. Också lekmän med andligt ledaransvar är välkomna. Undervisning i Romarbrevets teologi (kap 1–4), i bibelförståelse, i apologetik (om gudstro och nyateism mm.) samt förhållandet mellan tro och vetande.

Program sänds på begäran. Välkommen med! BE för dagarna!

Teol. mag. Johannes Häkämiesson håller en av sina lektioner på Matongo teologiska seminarium i Kenya.

KENYA KALLAR

I januari tillbringade jag tre veckor i Kenya. Det handlade om den praktik jag behöver för mina lärarstudier och den ägde rum i Matongo teologiska seminarium. Matongo utexaminerar årligen ca trettio teologer för den lutherska kyrkans i Kenya tjänst (ELCK). Det är ett samarbetsprojekt som pågått länge och som förverkligas tillsammans med SLEY, den finska evangelieföreningen. Praktiken gick bl.a. ut på att följa med föreläsningar och att hålla några lektioner. Dessutom bekantade jag mig med andra verksamhetsformer på SLEY:s missionsfält i Kenya.

Matongo är beläget ca 60 km sydost om staden Kisumu. Det är en typisk kenyansk landsbygdsmiljö. Högländet präglas av en fältens och trädens mångfald. Vägen till seminariet är med finska mått mätt i ett bedrövligt skick, särskilt under regntiden. Utan fyrhjulsdraft är det onödigt att ens försöka ta sig fram. Det handlar således om ett seminarium som får arbeta under ganska speciella förhållanden. Jag fick lära mig att elektricitet eller socialskydd inte är en förutsättning för god teologi! Tvärtom kan det vara så att en god levnadsstandard många gånger kan föra en bort från det som i Bibeln är de centrala frågeställningarna. I Matongo, där mörkerljus, fattigdomrikedom, livdöd eller betydelsen av rinnande vatten är sådant som man dagligen ställs inför, är det lättare att förstå t.ex. Johannesevange-

liets texter om dessa temata. Jag upplevde att jag i Kenya var nära Bibelns egen kultur. En gång när jag sprang till en föreläsning i seminariet, märkte jag att människorna öppet skrattade, för att jag sprang. De tyckte detta var roligt, för en man med självaktning kan inte i deras kultur skynda genom att springa. Jag tänkte då genast på berättelsen om den förlorade sonen. Vad innebar det att fadern sprang och skyndade emot sin son?

Ibland tänkte jag i Matongo på STI. När jag rörde mig i biblioteket, lyssnade till föreläsningarna, eller vid en kopp te satt och samtalade om teologiska frågor, så gick mina tankar till liknande stunder på Kajsaniemigatan. Också om omständigheterna var olika som natt och dag, mötte jag samma entusiasm för luthersk dogmatik och för exegetik. Jag tror att det är samma vatten man dricker, såväl där som här.

Johannes Häkämies, teol. mag.

Ni var på den tiden utan Kristus, utestängda från medborgarskapet i Israel och hade ingen del i förbunden med deras löfte. Ni levde utan hopp och utan Gud i världen. Men nu har ni, som är i Kristus Jesus och som en gång var långt borta, kommit nära genom Kristi blod. Ty han är vår frid, han som gjorde de två till ett och rev ner skiljemuren.

Ef. 2:12–14

TEOLOGISKA INSTITUTET I FINLAND

Adressen

Kajsaniemigatan 13 A 4. vån.
00100 Helsingfors

Telefon

09 668 9550

Fax

09 6689 5555

E-post

sti@teolinst.fi

förnamn.efternamn@teolinst.fi

Hemsida

www.teolinst.fi

Bankförbindelse

Sampo 800011-564245

Anställda

generalsekr. Henrik Perret (gsm 0500 542 542)
forskare Timo Eskola (hem 019 722 702)
sekreterare Kirsi Sell (hem 09 505 1796)

Öppet vardagar kl. 9–19

Tryckeri

Kirjapaino Hermes Oy

Pämbilder

Timo Eskola & Sinikka Ahvenainen

Teologiskt forsknings- och skolningscentrum. Församlingsbesök, lektioner, bibliotek och läsesal.

Finansierat av frivilliga bidrag. Medlemsavgift för understödande medlemmar: 35 €/år (studerande 10 €, kollektiv 100 €). Bockävor, understöd och testamenten mottas med tacksamhet.

Publicerar den teologiska tidskriften *Iustitia*. Informationsbladet *Hörnstenen* (*Kulmakivi*) sänds till understödande medlemmar.

Styrelsens ordförande

verksamhetsledare Lasse Nikkarikoski

Medlemsorganisationer

Missionsföreningen Såningsmannen

Länsi-Suomen Rukoilevaisten Yhdistys

(Bedjarrörelsen i Västra Finland)

Finlands ev.luth. Student- och Skolungdomsmission

Radiomissionsorganisationen Budbärarna

Finlands ev.luth. Folkmission

Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys

Finska Bibelinstitutet

Svenska Lutherska Evangeliföreningen i Finland